

## ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ

к.е.н., доц. **Березянюк Т.В.**  
ІПО НУХТ, м. Київ

У обставинах розгортання світової кризи ринкового господарства національні лідери зосереджують увагу на поліпшенні умов діяльності місцевих компаній. З червня 2009 по травень 2011 рр. уряди 117 країн провели понад 216 реформ у сфері, що стосується регулювання діяльності компаній. Головну увагу було зосереджено у напрямку полегшення створення та ведення бізнесу, дотримання прозорості, підтримки прав власності, підвищення ефективності врегулювання комерційних суперечок та процедур банкрутства. Більше половини впроваджених змін стосувались спрощення процедури створення підприємства, ведення торгівлі та сплати податків.

Рейтинг України підвищено у сфері отримання дозволів на будівництво (180 місце, +2) і дозволу неплатоспроможності (156 місце, +2). При цьому спостерігається регрес в міжнародній торгівлі (140 місце, -4), кредитуванні (24 місце, -3), захисту інвесторів (111 місце, -3) і реєстрації власності (166 місце, -1). країни з високим рівнем доходу створили найкомфортніші умови для ведення підприємницької діяльності. Проте саме

Таблиця 1. – Країни-лідери реформування ділового середовища 2010 р.

Напрямок регулювання	Країна
Легкість створення підприємства	Перу
Отримання дозволу на будівництво	Демократична Республіка Конго
Реєстрація власності	Самоа
Отримання кредиту	Гана
Захист прав та інтересів інвесторів	Свазіленд
Сплата податків	Туніс
Міжнародна торгівля	Перу
Контрактна культура	Малаві
Ліквідація компанії	Чеська республіка

малі та середні підприємства у молодих ринкових економіках вважаються двигуном економічного зростання, хоча 80% їх діяльності здійснюється у неформальному секторі економіки. Дослідженнями визнано, якщо система регулювання підприємництва носить обтяжуючий характер, а конкуренція обмежена, тоді успіх підприємства забезпечується наявністю «зв'язків», а не менеджментом та ринковими вміннями. Більшість молодих ринкових країн не має бюджетних можливостей для фінансування у розвиток інфраструктури, забезпечення соціального захисту або соціальних послуг за рахунок держави. Створення ефективних процедур створення підприємств та регулювання ситуацій неплатоспроможності сприяє полегшенню перерозподілу трудових ресурсів та капіталу. Саме тому поліпшення регуляторного середовища має забезпечити збереження та розвиток малого підприємництва – джерела само зайнятості та самозабезпечення в країні.

Таблиця 2 – Результативність законотворчого впливу на мале підприємництво [1]

сесія	Всього	Прийнято	Регістр., регулюван., дозволи	Ліцензування	Зміни акцизу
2	17	40%	7	-	-
3	20	25%	8	2	-
4	39	43%	12	6	4
5	36	11%	14	4	2
6	29	41%	9	5	3
7	12	50%	6	3	-
8	17	30%	14	-	1
9	12	25%	2	1	-
10	5	25%	5	-	-

Процес формування сучасної системи державної регуляторної політики у сфері малого підприємництва супроводжувався численними суперечностями. Зокрема, найбільш непослідовною та суперечливою, на нашу думку, була і залишається державна політика в сфері оподаткування бізнесу. Про це свідчить результативність законодавчого впливу на мале підприємництво на протязі роботи 6 скликання Верховної Ради України.

Сьогодні в Україні спостерігається різновекторність вирішення одних і тих же проблемних питань різними політичними силами, які знаходяться у владі. При цьому відсутня спадковість між ними та спільна думка подальшого розвитку країни.

Це негативним чином позначається на якості рішень, які приймаються, та призводить до певних суперечностей. Головною причиною в цій ситуації є відсутність єдиного уявлення про цілі та зміст регулювання підприємницької діяльності, в тому числі діяльності малих і середніх підприємств.